

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

27-28. FEJEZET

Lapozzunk Bibliánkban Mózes első könyvének 27. fejezetéhez. *„Amikor Izsák megöregedett, és annyira meghomályosodott a szeme, hogy nem látott, behívta a nagyobbik fiát, Ézsaut, és így szólt hozzá: Fiam! Az felelt neki: Itt vagyok. Izsák ezt mondta: Lásd, én megöregedtem, nem tudom halálom napját. Most hát fogd a fegyvereidet, tegzedet és íjadat, menj ki a mezőre, és lőj nekem valami vadat! Azután készíts nekem jó falatokat, ahogyan én szeretem, és hozd be nekem, hogy egyem, és megáldjalak, mielőtt meghalok!”* (1-4. vers). Ezen a ponton az idős Izsák egyre inkább elgyengült, ágyhoz van kötve, sőt már nem is lát, és érzi, hogy közeledik halálának napja. Mindemellett azonban érdekes, hogy Izsák ezt követően még sok évig élt. A 27. fejezet eseményeit követően Jákób elmenekült Háránba. Húsz évet töltött ott, és amikor visszatért, Izsák még mindig életben volt. Elképzelhető tehát, hogy te is úgy érzed, eljárt feletted az idő, pedig lehet, hogy az Úr még valamit készít neked! Egyszer mindannyian meghalunk, és meg kell állnunk Isten ítélőszéke előtt, de halálunk napját nem ismerjük. Szerintem szomorú lenne Izsák helyzetébe kerülni, és ágyhoz kötve éldegélni ilyen hosszú ideig. Azt hiszem, hogy a halál nem a legrosszabb dolog, ami egy emberrel történhet. Amikor testem nem tud többé úgy működni, ahogy azt Isten megalkotta, amikor a testem már nem igazán tud engem kifejezésre juttatni, és többé nem mutatja, ki vagyok – mint ahogy Izsák is ágyhoz volt kötve, szinte teljesen megvakult, ápolásra szorult -, ilyen körülmények között nehéz a léleknek a testben maradnia. Nehéz ez annak, aki ott fekszik az ágyon magatehetetlenül, és nehéz annak is, aki őt ápolja. Ilyen esetben sokszor jobb annak az embernek, ha a lelke elhagyja a testét és az Úrhoz költözik. De vajon miért van az, hogy nem mindig történik ez? Sokszor a lélek, bár nehéz, még a gyenge, magatehetetlen testben időzik. Vajon ilyenkor miért nem hívja magához Isten az ember lelkét azonnal? Nem tudom. Ezek a dolgok Isten kezében vannak. Nem tisztem megkérdőjelezni Isten útjait. Itt azonban olyan embert látunk Izsák személyében, aki szerette Istent, szolgált Istent, és mégis, bár teste elgyengült, még sok-sok éven át életben marad.

Izsák azonban ennek ellenére úgy érzi ebben az igerészen, hogy hamarosan meg fog halni, ezért megkéri fiát, Ézsaut, hogy menjen ki a mezőre, lőjön neki valami vadat, és készítsen pörköltet, olyan finomra, ahogy szereti, majd hozza el neki, hogy egyen, és megáldhassa őt, még mielőtt meghal. Korábban már láttuk, hogy Ézsaut cseppet sem érdekelte az elsőszülöttségi joga. Ézsaut nem érdekelték a szellemi dolgok, nem érdekelték Isten ígéretei, illetve annak beteljesedése. Egyáltalán nem érdekelték az elsőszülöttségi jog, az áldás viszont nagyon is! Pedig az áldás az elsőszülöttségi joghoz járt – az áldást az elsőszülött fiú kapta. Ézsau korábban már eladta elsőszülöttségi jogát, mégis édesapja áldására vágyott.

Isten terve viszont az volt, hogy Jákób kapja meg az elsőszülöttségi jogot. Érdekes, hogy mielőtt az ikerpár, Ézsau és Jákób megszületett, már tusakodtak egymással Rebeka méhében. Rebeka nem tudta mire vélni a dolgot, ezért az Úrhoz fordult imában, és a következő választ kapta: *„Két nép van méhedben, két nemzet válik ki belsődből: egyik nemzet erősebb lesz a másiknál, de a nagyobbik szolgál a kisebbnek”* (1Mózes 25:23) – már a fiúk születése előtt kijelenti ezt Isten! Isten tehát előre kiválasztotta Jákóbot – ez Isten szuverén döntése volt, egyikük sem cselekedetei alapján érdemelte ki.

Isten előre tudta, milyen lesz a két fiú természete és személyisége. Isten előre tudta, hogy Ézsaut nem érdeklik majd Isten dolgai, és anyagias ember lesz. Már születésük előtt tudta Isten, milyen lesz a két fiú hozzáállása bizonyos dolgokhoz, így Isten Jákóbot választotta Ézsau helyett. Isten szuverén döntése volt ez, és nem arra épült, ki mit érdemelt ki cselekedeteivel. Isten születésük előtt választott, amikor még egyikük sem dolgozhatott meg érte. Nehéz felfognunk az Isten általi kiválasztást, mert tulajdonképpen képtelenek vagyunk úgy gondolkodni, ahogy Isten. Nekem nincsenek olyan előzetes ismereteim, mint Istennek, így képtelen vagyok azok fényében dönteni, Isten viszont képes rá. Én tehát képtelen vagyok úgy gondolkodni, mint Isten. Ezért pedig nem lenne helyes, ha elítélném Istent azért, ahogy ő gondolkodik, amikor nem is tudom igazán felfogni, hogyan gondolkodik. Amikor ugyanis Isten egy adott helyzetre tekint, már előre látja, mi fog történni. Mi nem tudjuk, ezért amikor mi kiválasztunk valakit, még nem tudjuk, mi sül ki belőle. Vegyünk például valakit, aki egy általunk meghirdetett állásra jelentkezik. Az életrajza biztató, az elbeszélgetés is kedvezően alakul. Úgy érezzük, ő a megfelelő ember, ezért alkalmazzuk. Később viszont egyértelművé válik, hogy óriási hibát követtünk el, mert szörnyű munkaerő. Rosszul választottunk. Ha előre tudtuk volna, mi lesz hat hónappal később, soha nem alkalmaztuk volna. Ha előzetes tudással rendelkezünk volna, ha tudtuk volna, mi történik majd, soha nem választottuk volna ki! Mi azonban nem rendelkezünk effajta előzetes tudással, ezért meghozunk egy bizonyos döntést, majd pedig bízunk a legjobbakban. És bizony benne van a pakliban, hogy hibázunk. Isten azonban nem hibázik, mert ő már előre tudja, minek mi lesz az eredménye, ezért Isten az ő előzetes ismeretei alapján választ ki embereket. Ha te is rendelkeznél előzetes ismeretekkel, vajon nem lenne ostobaság részedről egy vesztet kiválasztani olyasvalaki helyett, akiről tudod, hogy képes lesz megállni a helyét? Igen, ez bizony ostobaság lenne. Akkor viszont miért nézünk rossz szemmel Istenre azért, mert ő kiválaszt embereket? Ne feledjük, hogy Isten előzetes információkkal rendelkezik. Én képtelen vagyok előzetes ismeretek fényében dönteni, mert nem állnak rendelkezésemre. Isten viszont azok alapján dönt, nekem pedig nincs jogom berzenkedni ellene.

Isten előzetes ismerettel rendelkezett Ézsaut és Jákóbot illetően is, és ismeretei alapján úgy döntött, hogy a nagyobbik szolgál majd a kisebbnek, illetve hogy a fiatalabb fiún keresztül tölti be ígéreteit. Jákób édesanyja ezt már a fiúk születése előtt megtudta Istentől, hiszen imádkozott, Isten pedig

válaszolt neki: „*de a nagyobbik szolgál a kisebbnek!*”. Amikor tehát Jákób bújt ki másodiknak, Rebeka tudta, hogy ő Isten kiválasztottja: Isten áldásai neki szólnak, és Isten terve Jákóbon keresztül valósul majd meg. Az édesanya születésüktől fogva tisztában volt Isten döntésével, ezért maga is inkább Jákóbot részesítette előnyben. Ézsau, akit nem igazán érdekeltek a szellemi dolgok, valóban olyan természettel és karakterrel bírt, amit Isten előre látott, és amiért Isten Jákóbot választotta Ézsau helyett. Izsák tehát megkéri fiát, hogy lőjön neki vadat, és készítsen neki friss és finom pörköltet, hogy megáldhassa – micsoda alap ez egy áldáshoz! Izsákot csak az érdekelte, hogy a fiú ügyes vadász volt, és finom vadhúst tudott letenni az asztalra! Egy finom pörkölt alapján adta volna az áldást a fiának, Isten azonban saját jövőbeli tervei alapján ítéli oda az áldást.

„*Rebeka azonban hallgatózott, amikor Izsák a fiával, Ézsauval beszélt. Amint elment Ézsau a mezőre, hogy vadat lőjön, és elhozza, Rebeka ezt mondta fiának, Jákóbnak: Hallottam, hogy apád a bátyáddal, Ézsauval beszélt, és azt mondta: Hozz nekem vadat, és készíts jó falatokat, hogy egyem, és megáldjalak az Úr színe előtt, mielőtt meghalok. Most azért, fiam, hallgass a szavamra, amit én parancsolok neked. Menj el a nyájhoz, és hozz onnan két kecskegidát a javából, hadd készítsek abból apádnak jó falatokat, ahogyan ő szereti. Azután vidd be apádnak, hogy egyék, és téged áldjon meg, mielőtt meghal!*” (5-10. vers). Vegyük csak észre, hogy ez a csalóka terv Rebekától származott, aki Jákóbot is igyekezett rábírní a megvalósítására. „*De Jákób ezt mondta anyjának, Rebekának: Igen, de Ézsau bátyám szőrös ember, én pedig simabőrű vagyok. Hátha megtapogat az apám, és akkor azt hiszi, csúfot űzők belőle, és így átkot szerzek magamnak, nem áldást. De azt mondta neki az anyja: Engem sújtszon az az átok, fiam, te csak hallgass a szavamra, menj, és hozd, amit mondtam! Elment tehát, elhozta a gidákat, és bevitte anyjának. Anyja pedig elkészítette a jó falatokat, ahogyan az apja szerette. Akkor fogta Rebeka nagyobbik fiának, Ézsauinak a legszebb ruháját, amely nála volt otthon, és felöltöztette Jákóbot, a kisebbik fiát. A kecskegidák bőrével pedig beborította a kezét és a sima nyakát. Azután kezébe adta fiának, Jákóbnak a jó falatokat és a kenyeret, amit készített!*” (11-17. vers).

„*Akkor Jákób bement az apjához, és így szólt: Apám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. Ki vagy te, fiam? Jákób ezt felelte apjának: Én vagyok Ézsau, az elsőszülötted. Úgy cselekedtem, ahogyan mondtad nekem. Kelj hát fel, ülj fel, és egyél a vadpecsenyéből, azután áldj meg engem! Izsák azt kérdezte fiától: Hogy találtál vadat ilyen hamar, fiam? Ő pedig így felelt: Mert Istened, az Úr elém hozta. Akkor ezt mondta Izsák Jákóbnak: Gyere közelebb, hadd tapogassalak meg, fiam, hogy csakugyan te vagy-e az én Ézsau fiam, vagy sem? Jákób közelebb ment apjához, Izsákhöz, aki megtapogatta, és ezt mondta: A hang Jákób hangja, de a kéz Ézsau keze. Nem ismerte meg őt, mivel szőrös volt a keze, mint bátyjának, Ézsauinak a keze, ezért áldotta meg őt!*” (18-23. vers). A kérdés az, Isten akarata volt-e, hogy Jákób kapja meg az áldást? Igen. Tudta-e Rebeka és Jákób, hogy Isten akarata az volt, hogy Jákób kapja meg az

áldást? Igen. De hibát követtek el, mert bár tudták, hogy mi Isten terve, megpróbálták Istennek segíteni. Így belementek egy csalásba, ami saját tervük volt, hogy megvalósítsák Isten tervét és akaratát. Miért gondoljuk, hogy Isten nem tudja megvalósítani terveit a mi segítségünk nélkül? Miért gondoljuk, hogy Isten tervének megvalósulása rajtunk múlik? Nem így működik ez. Isten a mi segítségünk nélkül is meg tudja valósítani terveit, sőt meg is fogja azokat valósítani, akár nélkülünk is, ha szükséges. Emlékezzetek csak, amikor Eszter azzal, a veszélyes feladattal találta szembe magát, hogy úgy kellett bemennie, férjéhez, a királyhoz, hogy ő nem hívatta. A médek és a perzsák törvényei értelmében, ha úgy megy be a királyhoz, hogy a király nem hívatta őt, az örök elfoghatták és kivégezhették, hacsak a király kegyelme jeléül fel nem emelte királyi pálcáját. Senki, még tulajdon felesége sem mehetett be a királyhoz anélkül, hogy a király ne hívatta volna. Ez egyenlő volt a biztos és azonnali halállal, hacsak a király abban a pillanatban meg nem kegyelmezett.

Isten népét azonban az a veszély fenyegette, hogy egytől-egyig kiirtják őket egy ostoba új rendelet miatt. Ezért Mordokaj felkereste Esztert, hogy segítséget kérjen tőle. Mordokaj arra kérte Esztert, menjen be a királyhoz, és szóljon ügyükben, de Eszter így válaszolt: *„A király összes udvari embere és a királyi tartományok népe is tudja, hogy minden férfira és nőre egyforma törvény vonatkozik: aki hívatlanul be mer menni a királyhoz a belső udvarba, azt kivégzik! Csak az marad életben, aki felé a király kinyújtja aranypalcáját. Engem azonban már harminc napja nem hívtak be a királyhoz!”* (Eszter 4:11). *„Akkor Mordokaj ezt üzenté vissza Eszternek: Ne képzeld, hogy te a királyi palotában megmenekülhetsz a többi zsidó közül! Mert ha te most néma tudsz maradni, a zsidók kaphatnak módot máshonnan a szabadulásra és menekvésre, te azonban családdal együtt elpusztulsz ”* (13-14. vers). Mordokaj tehát emlékezteti Esztert, hogy talán épp ez volt Eszter életének célja, hogy talán épp ezért került a királyi udvarba, hogy ezekben a válságos napokban rajta keresztül őrizze meg Isten a népét, ahogy szól a zsidók ügyében a királynál. Ha azonban ő nem emeli fel hangját, a zsidók kaphatnak más módot a szabadulásra – Isten mindenképpen megmenti az ő népét, nem engedi, hogy kiirtsák őket. Ha Eszter elbukik is, Isten nem bukik el – megmenti népét, Eszter és családja viszont elpusztul. Olyan ez, mint amikor Jézus arról beszél, hogy ha valaki megpróbálja megtartani életét, elveszíti azt, ha azonban elveszíti életét Jézusért, megtalálja azt. Eszter pontosan egy ilyen helyzetben találta magát. Mordokaj pedig figyelmezteti, ne gondolja, hogy őt nem érinti majd a határozat. Ha azonban Eszter nem lép a tettek mezejére, Isten más módon szabadítja meg a népét – Mordokaj biztos volt benn, hogy Isten mindenképpen megvalósítja az ígéretét. Ha tehát te elbuzsz is, Isten terve megvalósul. Te azonban nem részesülsz abban az áldásban és jutalomban, amit Isten szívesen neked adott volna, ha engeded, hogy rajtad keresztül valósítsa meg munkáját. Amit Isten eltervezett, azt meg is valósítja. Ha pedig hajlandóak vagyunk átadni magunkat Istennek, akkor Isten rajtunk keresztül is munkálkodni fog, és rajtunk keresztül is megvalósulhat az Ő akarata. Ha pedig úgy

döntünk, inkább nem rendeljük alá neki az életünket, Isten akkor is megvalósítja tervét, mi azonban nem kapunk jutalmat, és nem tapasztalhatjuk meg annak az örömét, hogy Isten eszközei lehettünk. Ne feledjük azonban, hogy Istennek nincsen szüksége a mi segítségünkre – nem kell ravasz terveket kovácsolnunk és becsapnunk másokat ahhoz, hogy Isten ígérete megvalósulhasson.

Olyan sok embert látok ma is, akik hatalmas vízióval rendelkeznek mindarról, amit Istenért tenni tudnának, ha meg lenne hozzá a pénzük. Így hát mindenféle terveket szőnek, hogyan juthatnának elegendő pénzhez, hogy Isten munkáját végezhessek. Amikor pedig elolvassod a leveleiket, mindegyik azt sugallja, hogy itt van Isten dicsőséges munkája, ami most már csakis azon múlik, hajlandó vagy-e pénzzel támogatni azt. Ha nem teszed, Isten munkája sajnos nem valósulhat meg. De hiszen ha valami valóban Isten munkája, akkor így is, úgy is megvalósul! Ha valóban Isten munkájáról van szó, akkor persze mindenképpen érdemes azt támogatni, de azért ne feledjük, hogy Isten nem függ tőlünk. Ő soha nem függ tőlünk, mi viszont mindig Tőle függünk. Rebeka és Jákób tehát sem abban hibázott, hogy nem hittek Istennek, hanem abban, hogy azt gondolták, Isten nem tudja megvalósítani terveit az ő segítségük nélkül. Mintha azt mondták volna: „Istenünk, tudjuk, mi a terved. Hadd segítsünk neked megvalósítani azt!”. Így hát csalárd tervet szőttek - pedig Istennek soha nincs szüksége erre az effajta segítségre! Jákób végülis sikerrel járt, és elérte, hogy Izsák őt áldja meg.

„Akkor ezt mondta neki az apja, Izsák: Gyere közelebb, és csókolj meg fiam! Odament és megcsókolta őt. Amikor megérezte ruhájának az illatát, megáldotta őt, és ezt mondta: Lám, fiam illata olyan, mint a mező illata, amelyet megáldott az Úr. Adjon neked az Isten égi harmatot, zsíros földet, sok gabonát és mustot. Népek szolgáljanak neked, nemzetek boruljanak le előtted! Légy parancsolója testvéreidnek, boruljanak le előtted anyádnak fiai! Átkozott lesz, aki átkoz, áldott, aki téged áld!” (26-29). Azt az áldást, amit Ábrahám Istentől kapott, most Jákób is megkapja: „Átkozott lesz, aki átkoz, áldott, aki téged áld!”. Az áldásban azt is kéri Izsák, hogy adjon Jákóbnak az Úr nagy vagyont, zsíros földet és temérdek szolgát. *„Amikor befejezte Izsák Jákób megáldását, és Jákób éppen csak kijött apjától, Izsáktól, a bátyja, Ézsau is megjött a vadászatból. Ő is készítette jó falatokat, bevitte apjának, és ezt mondta neki: Kelj föl, apám, egyél a fiad vadpecsenyéből, és azután áldj meg engem! De az apja, Izsák, ezt mondta neki: Ki vagy te? Ő így felelt: Én vagyok az elsőszülött fiad, Ézsau. Megrendült Izsák, megrendülése igen nagy volt, és ezt mondta: Ki volt akkor az, aki vadat lőtt, behozta nekem, meg is ettem mind, még mielőtt megjöttél? Én őt megáldottam, és áldott is lesz!” (30-33. vers).*

„Amikor meghallotta Ézsau apja beszédét, hangosan és igen keservesen fölkiáltott, és azt mondta apjának: Áldj meg engem is, apám! Ő pedig ezt mondta: Öcséd jött be alattomban, és ő vette el a te áldásodat. Ézsau így felelt: Méltán nevezték el Jákóbnak, hiszen már másodszor csalt meg engem! Elvette az elsőszülöttségi jogomat, most pedig elvette az áldásomat is. Majd ezt mondta: Nekem nem tartottál meg

valami áldást? Izsák ezt felelte Ézsauinak: Már a parancsolóddá tettem őt, és szolgájává tettem minden testvérét. Gabonával és musttal is őt láttam el. Mit tehetsz most már érted, fiam? Ézsau ezt mondta apjának: Csak az az egy áldásod volt neked, apám? Áldj meg engem is, apám! És hangos sírásra fakadt Ézsau” (34-38. vers). A Zsidók 12-ben, az ószövetségi hithősök arcképcsarnokában, a levél írója erre az eseményre is emlékeztet bennünket. A 12. fejezet 14. fejezetétől nézzük: „Törekedjétek mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat. Ügyeljétek arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől, hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön” (14-15. vers) – ügyeljünk arra, hogy ne keseredjünk meg, mert ez bennünket, és a körülöttünk lévőket is tönkretesz. „Ne legyen senki parázna vagy istentelen, mint Ézsau, aki egyetlen tál ételért eladta elsőszülöttségi jogát. Mert tudjátok, hogy később, amikor örökölni akarta az áldást, elutasították, mivel a megtérés útját nem találta meg, noha könnyek között kereste” (16-17. vers). Mit keresett ő könnyek között? Miért sírt Ézsau oly keservesen? Ézsau nem a bűnbánat könnyeit hullatta, hanem az áldás elvesztését siratta. Sok ember azt mondja: „Szegény Ézsau, megpróbálta megbánni tettét, keservesen sírt, de a megtérés útját nem találta, bár könnyek között kereste.” Nem, nem erről van itt szó! Nem bűnbocsánatot keresett itt Ézsau, hanem az áldását – azért sírt, mert neki nem jutott az áldásból. Ha valódi bűnbánatot tartott volna, Isten bizonyosan tett volna érte valamit. Az Igében azt olvassuk ugyanis, hogy „közel van az Úr a megtört szívűekhez, és a sebzett lelkűeket megsegíti” (Zsolt. 34:19). Aki őszintén megbánja bűneit Isten előtt, azt elfogadja és megáldja az Úr. Ézsau azonban nem a megtérés könnyeit hullatta – tisztán láthatjuk, ha végigolvassuk a történetet. Ézsau dühében és keserűségében sírt, illetve azért, mert elveszítette az áldást, amire annyira vágyott. Ézsaut nem igazán érdekelték a szellemi dolgok, nem igazán kereste Istent. Csak édesapja áldását kereste, és amikor megértette, hogy lemaradt róla, mert testvére kapta meg az áldást helyette, keserűségében sírva fakadt. Ézsau dühöt és gyűlöletet érez testvére iránt, könnyei pedig nem a bűnbánat könnyei. A megtérés útját nem találta – olvassuk az Igében, mégpedig azért nem, mert nem bánta meg bűnét, mert nem változott meg Ézsau szíve. Pusztán azért sírt, mert elveszítette az áldást, amire annyira vágyott.

„Apja, Izsák felelt, és ezt mondta neki: nem zsíros földön lesz a lakóhelyed, nem hull rád égi harmat. Fegyvered éltet, öcsédet szolgálod. De ha nekifeszülsz, letöröd igáját nyakadról! Ézsau azonban bosszút forralt Jákób ellen az áldás miatt, mivel őt áldotta meg az apja, és ezt mondta magában Ézsau: Közelednek már a napok, amikor majd apámat gyászoljuk. Akkor meggyilkolom az öcsémet, Jákóbot” (39-41. vers). Ézsau addig nem akarta megölni Jákóbot, amíg édesapja életben volt, attól tartva, hogy apja megátkozza őt. Elhatározta hát, hogy inkább kivárja apja halálát, és utána tör testvére életére. Vegyük csak észre, milyen keserű Ézsau szíve. A Zsidókhoz írt levél korábban említett ígérsége éppen ezzel kapcsolatban figyelmeztet bennünket: „hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és

sokakat meg ne fertőzzön”. Ézsau nagyon is megkeseredett. És Ézsau utódai is megvetették Izráelt. Ézsau az edómiak ősatya, az edómiak és az izraeliek között pedig folyamatos ellenségeskedés dúlt hosszú éveken át. Az edómiak többször is megpróbáltak betörni Izráel területére. Amikor Izráel népe elhagyta Egyiptomot, és útban az ígért földjére át kellett kelnie az edómiak területén, az edómiak királya hadseregével vonult ki eléjük, és megtiltotta nekik, hogy az edómiak földjén átkeljenek. Azóta mára már kihaltak, az utolsó edómi, akiről tudunk, Heródes király volt, illetve ő családja. Tudomásunk szerint velük ki is haltak az edómiak. Isten viszont megőrizte Izraelt.

„De Rebekának hírül vitték nagyobbik fiának, Ézsau a szavait, ezért magához hívatta kisebbik fiát, Jákóbot, és ezt mondta neki: Bátyád, Ézsau bosszút akar állni rajtad, meg akar gyilkolni. Azért, fiam, hallgass a szavamra: indulj, menekülj bátyámhoz, Lábánhoz Háránba! Lakj nála egy ideig, amíg bátyád haragja elmúlik. Ha majd elfordul rólad bátyád haragja, és elfelejti, hogy mit követtél el ellene, akkor üzenetet küldök, és hazahozatlak onnan. Miért veszítenélek el mindkettőtöket egy napon? Izsáknak pedig ezt mondta Rebeka: Megutáltam az életemet a hettita leányok miatt. Ha Jákób is a hettita leányok közül vesz feleséget, olyat, mint ezek, mit ér akkor az életem?” (42-46. vers) – Rebeka tehát úgy rendezte a dolgokat, hogy Izsák elküldje Jákóbot Háránba. Talán kevésbé romantikus a történet, ha belegondolunk, hogy ekkor Jákób már körülbelül 70 éves volt, és most készül elszökni otthonról. A pátriárkák, akiről olvasunk az Ószövetségben, akár kétszer olyan sokáig is éltek akkortájt, mint mi ma. Mivel tehát körülbelül 140-150 évig is éltek, számukra a hetven éves kor még teljesen mást jelentett - ez még nem számított öregnek. A lényeg azonban, hogy ez a tudat kissé más fényben tünteti fel a történetet, hiszen nem képzelhetjük el Jákóbot, mint egy tinédzsert, aki elszökik otthonról. Rebeka tehát azt tanácsolta Jákóbnak, hogy maradjon Háránban egy kis ideig, amíg Ézsau haragja le nem csillapodik. Ézsau azonban nem nyugodott le egyhamar, Jákób ugyanis soha nem kapta azt az üzenetet édesanyjától, hogy most már nyugodtan hazatérhet. Sőt, édesanyja Jákób távollétében halt meg. Jákób sajnos soha nem látta viszont édesanyját. Szomorú mellékterméke volt ez összeesküvésüknek: az édesanyját soha nem látta viszont szeretett fiát, Jákóbot.

Emlékezzünk csak vissza a történet elejére, amikor Ábrahám szolgája elment Háránba, hogy feleséget keressen Izsáknak. Rebeka kiment a kúthoz, a szolga megszólította és inni kért tőle, Rebeka készségesen adott neki, sőt még tevéit is megitta, a szolga pedig ebből tudta, hogy ő Izsák jövendőbelije. Rebeka kapott a szolgától egy arany orrperecet és karkötőket, majd hazafutott, és elmesélte családjának, hogy Ábrahám szolgájával találkozott a kútnál. Amikor Rebeka testvére, Lábán meglátta az aranyékszereket Rebekán, kirohant a szolga elé, és nyájasan üdvözölte. Az ékszerek nagyon felkeltették Lábán érdeklődését. Lábán tehát Rebeka testvére volt, vagyis Jákób nagybátyja. Fontos, hogy ezt észben tartsuk, ahogy továbbolvassuk a történetet. Lábán ugyanis hamarosan ismét megjelenik a színen.

28. fejezet: *„Ekkor Izsák hívatta Jákóbot, megáldotta, és ezt parancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni leányok közül! Készülj, menj Paddan-Arámba, anyád apjának, Betúélnak a házához, és ott végy feleséget anyád bátyjának, Lábánnak a leányai közül”* (1-2. vers). Úgy tűnik, hogy Izsák és Lábán valamiféleképpen kommunikáltak egymással, talán épp a karavánokon keresztül, amelyek arra közlekedtek. Adtak nekik egy levelet, amit valaki a karavánban továbbított, majd a következő karavánnal esetleg válasz is érkezett. Talán így levelezgettek – hiszen Izsák tudta, hogy Lábánnak vannak hajadon leányai. Ezért is tanácsolja Izsáknak, hogy menjen el Lábánhoz, és az ő leányai közül válasszon magának feleséget. *„A mindenható Isten pedig áldjon meg, szaporítsa és sokasítsa meg utódaidat, hogy népek gyülekezetévé váljanak”* (3. vers) – Izsák tehát továbbra is megáldja Jákóbot. *„Adja neked Ábrahám áldását, neked és utódaidnak veled együtt, hogy birtokba vedd ezt az országot, ahol jövevény vagy, amelyet Ábrahámnak adott az Isten”* (4. vers). Izsák tehát továbbadja Jákóbnak és utódainak azt az áldást, amit Istentől kapott édesapja, és kiegészíti korábbi áldását azzal, hogy adja Isten Jákóbnak és utódainak azt a földet, amit Ábrahámnak megígért. Amikor Ézsau megkérdezte, maradt-e még neki is valami áldás, Izsák nem tudott mit mondani neki, most azonban, amikor Jákób odamegy hozzá, Izsák kiegészíti korábbi áldását – és Ábrahám áldását adja át Jákóbnak és utódainak.

„Így küldte el Izsák Jákóbot, hogy Paddan-Arámba menjen Lábánhoz, az arám Betúél fiához, Rebekának, Jákób és Ézsau anyjának bátyjához. Ézsau látta, hogy Izsák megáldotta Jákóbot, és elküldte Paddan-Arámba, hogy ott vegyen feleséget, és amikor megáldotta, ezt parancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni leányok közül! Jákób engedelmeskedett apjának és anyjának, és elment Paddan-Arámba. Amikor látta Ézsau. Hogy apja, Izsák, a kánaáni leányokat rosszaknak tartja, elment Ézsau Izmaelhez, és feleségül vette addigi feleségein kívül Mahalatot, Ábrahám fiának, Izmaelnek a leányát, Nebájótnak a húgát” (5-9. vers). Ézsau tehát Izmael egyik leányát vette feleségül – Izmael Ábrahám fia volt, aki Hágártól, Sára egyiptomi szolgálójától született. *„Elindult Jákób Beérsebából, és Hárán felé tartott. Egy olyan helyre ért, ahol eltölthette az éjszakát, mikor a nap lement. Fogott egyet az ott levő kövek közül, azt a feje alá tette, és lefeküdt azon a helyen. És álmod látott: Egy létra volt a földre állítva, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le. Odafönt pedig az Úr állt, és ezt mondta: Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te utódaidnak. Annyi utódod lesz, mint a föld pora, terjeszkedni fogsz nyugatra és keletre, északra és délre, és áldást nyer általad, meg utódod által a föld minden nemzetsége. Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked”* (10-15. vers). Jákób mögött nehéz út állt, Bételbe utazott Beérsebából – körülbelül 45 kilométert tett meg, fáradt volt, így érkezik el egy kietlen, sziklás helyre. A nap lemenőben van, így Jákób fog néhány követ, a feje alá tette és elalszik. Érdekes álmod lát: egy létrát, amelynek teteje az égig ér, Isten

angyalai pedig fel és le járkálnak rajta. Odafönt pedig ott áll az Úr, aki megszólítja, és odaigéri neki először is azt a területet, ahol éppen fekszik. Megígéri neki azt is, hogy megáldja, hogy vele megy, hogy neki adja a keletre, nyugatra, északra és délre fekvő területeket – neki és utódainak. Az Úr tulajdonképpen megismétli Jákóbnak azokat az ígéreteket, amelyeket Ábrahámnak is tett. A 15. fejezetben pedig hozzáteszi: „*Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy*” – Jákób ezen a ponton nem tudta, merre is tart, azon kívül, hogy Háránba igyekezett. Azt azonban nem tudta, hogy hol van Hárán, sőt magáról a helyről sem tudott semmit. Majd Isten ezzel zárja: „*Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígérttem neked.*”

Jákób álmát valószínűleg az inspirálta, ahogy ott feküdt a csillagos ég alatt, feltekintett az égre és arra gondolt, Isten ott van valahol fent. Hiszen mi is sokszor gondolunk arra, hogy Isten a mennyben lakozik, ahogy a csillagos égben gyönyörködünk. De tudjátok, amikor erre gondolunk, néha úgy is érezhetjük, hogy Isten nagyon távol van tőlünk a mennyben. Van abban valami, amikor kint a sivatagban felnézünk az égre: olyankor talán nem is igazán Isten közelségét tudatosítjuk, hanem sokkal inkább úgy érezhetjük, Isten távol van. Ahogy egyre inkább felfogjuk, Isten milyen hatalmas, talán önkénytelenül is úgy érezzük, Isten megközelíthetetlen, mert Isten hatalmas, és mert az általa teremtett világegyetem is olyan hatalmas! És amikor feltekintünk az égre, azt is érezzük, milyen picik vagyunk. Ki vagyok én a világegyetemhez képest? Itt vagyok az egyik legkisebb bolygón, amely az egyik legkisebb csillag körül kering, a Tejútrendszer egy aprócska szegletében, amelyben több milliárd csillag található! Ráadásul a Tejútrendszer csupán egyike a több milliárd galaxisnak a világegyetemben! Amikor Jób az égre tekintett, nem Isten közelségét érezte, hanem sokkal inkább azt, mennyire távoli és megközelíthetetlen Isten. Így hát amikor barátai azzal biztatták, hogy ha kibékül Istennel, minden rendben lesz, ő csak annyit mondott: „Köszönöm, cimborák, de hogyan békülhetek ki Istennel? Ő annyira hatalmas. Ha feltekintek az égre, azt látom, milyen hatalmas az Isten. Hogyan is állhatnék meg öelőtte, hogyan is vihetném elé ügyemet?”. Az égbolt tehát egyrészt Isten dicsőségét, hatalmát és nagyszerűségét hirdeti, de amikor az égre nézünk, valahogy távol is érezzük magunkat Istentől – Isten ott van teljes dicsőségben a mennyben, én pedig, a kis jelentéktelen porszem itt vagyok a földön. Az az érzésünk támad, hogy segítség nélkül nem érhetjük el Istent. Amikor Jób felnézett az égre, és rádöbbsent, milyen hatalmas az Isten, érezte, hogy ő egymaga nem éri el Istent, egymaga nem érintheti. Döntőbíróra van szüksége, aki mindkettőjükre ráteszi a kezét, és áthidalja az Isten és közte tátongó széles szakadékot.

Ahogy Jákób ott feküdt, felnézett az égre, és Istenről elmélkedett, illetve az életéről, biztosan az ő szívében is megfogant a vágy, hogy elérje Istent. De aztán ő is arra gondolhatott, hogyan is érhetné el Istent, hiszen olyan hatalmas a világegyetem. Így amikor elaludt, a tudatalattijából előtört egy elképzelés arra vonatkozóan, hogyan érhetné el Istent: egy létrán, amely egészen az érig ér, és amelyen Isten

angyalai járnak fel s alá. Az Úr pedig odafönt állt a létra tetején, és szólni kezdett Jákóbbhoz. Lapozzunk csak egy pillanatra az Újszövetséghez, és nézzük meg, mi történik, amikor Fülöp odamegy Nátánaélhez, és elújságolja neki, hogy megtalálták a messiást, akiről a próféták is írtak, vagyis Jézust, a József fiát, aki Názáretből származik. *„Szarmazhat-e valami jó Názáretből?” – kérdezte tőle Nátánaél. Fülöp így válaszolt: Jöjj, és lásd meg! Amikor Jézus látta, hogy Nátánaél közeledik feléje, azt mondta róla: Íme, egy igazi izráelita, akiben nincs álnokság. Nátánaél megkérdezte tőle: Honnan ismersz engem? Jézus így válaszolt neki: Mielőtt Fülöp idehívott, láttam, hogy a fügefa alatt voltál”* (János 1:45-48). Nátánaél tudta, hogy Jézus még csak a fügefa közelében sem volt akkor, és *„Nátánaél így szólt hozzá: Mester, te vagy az isten fia, te vagy Izráel királya! Jézus így válaszolt neki: Mivel azt mondtam neked, hogy láttalak a fügefa alatt, hiszel? Ennél nagyobb dolgokat fogsz látni. És hozzátette: Bizony, bizony, mondom néktek: meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára”* (49-51. vers). Mit akar ezzel Jézus mondani? *„Én vagyok a létre, amelyen keresztül az emberek eljuthatnak a mennybe, és elérhetik Istent.”* A létra Jákób álmában nem más, mint Jézus Krisztus - általa mehetnek az emberek Istenhez. Jákób álmában akkor éjjel ezt látta meg.

„Amikor Jákób fölébredt álmából, ezt mondta: Bizonyára az Úr van ezen a helyen, és én nem tudtam!” (16. vers). Mintha azt mondta volna: *„Tegnap este, amikor ideértem, olyan fáradt voltam, csak összeszedtem néhány követ a fejem alá. Azt hittem, Isten olyan távol van tőlem ezen a helyen, ahogy felnéztem az égre. De most már tudom, hogy Isten nincs messze, hanem itt van, ezen a helyen. Itt, ezen a kopár helyen, az élet nehézséggel teli, sziklás időszakában. Az életünk nehéz szakaszaiban is ott van Isten. Az életünk bizonytalan szakaszaiban is jelen van. Amikor olyan borúsnak tűnik a jövő, és nem tudod, merre indulj tovább – Isten veled van. „Bizonyára az Úr van ezen a helyen” – igen, Istent nemcsak a mennyben találod, ő veled van! Olyan fontos, hogy tudatosítsuk Isten jelenlétét, és rádöbbenjünk, hogy igen, Isten itt van ezen a helyen is, teljesen mindegy, milyen helyről van szó: az elkeseredés helye, a vereség helye, a reményvesztettség helye. Isten ott van. Tanuld meg felismerni Isten jelenlétét! Ez ugyanis a pusztaság és vereség helyét oltárrá, a dicsőítés helyévé változtatja. Ahogy tudatosítod Isten jelenlétét, eloszlanak a félelmeid, és a bizonytalanság helye a bizonyosság helyévé változik.*

„Bizonyára az Úr van ezen a helyen” – vegyük csak észre, hogy Jákób jelen időben beszél, és nem azt mondja, hogy az Úr *volt* ezen a helyen. Jákób most már folyamatosan tudatában van Isten jelenlétének: *„Az Úr van ezen a helyen. Bár most éppen nem látom a létrát, de tudom, hogy az Úr itt van, tudom.”* Majd hozzáteszi: *„és én nem tudtam!”*. De most már tudja. Tegnap este ugyan még nem tudta, de most már felismerte. *„Félelem fogta el, és így szólt: Milyen félelmes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja. Reggel fölkelt Jákób, fogta azt a követ, amely a fejealja volt, fölállította szent oszlopként, és olajat öntött a tetejére. Azután elnevezte azt a helyet Bételnek, azelőtt Lúz volt annak a*

városnak a neve” (17-19. vers). Jákób tehát felállította a szent oszlopot, és olajat öntött a tetejére. A pusztaság, elkeseredettség és reménytelenség helyén oltárt épített az Úrnak, és tudatára ébredt Isten jelenlétének. *„És ilyen fogadalmat tett Jákób: Ha velem lesz Isten, és megőriz ezen az úton, amelyen most járok, ha ad nekem ételül kenyeret és öltözetül ruhát, és békességben térek vissza apám házába, akkor az Úr lesz az én Istenem. Ez a kő pedig, amelyet szent oszlopként állítottam föl, Isten háza lesz, és bármit adsz nekem, a tizedét neked adom”* (20-22. vers).

Jákób itt nem alkudozni próbál Istennel. Nem arról van szó, hogy kikötéseket tesz: ha ezt meg ezt megteszed értem, akkor te lehetsz az Istenem, és pedig szolgálni foglak téged. A „ha” kifejezés ebben az esetben nem a feltételes módot jelöli. Olyan ez, mint amikor az Újszövetségben a Sátán odament Jézushoz, és azt mondta neki: *„Ha Isten fia vagy...”*. A Sátán nem megkérdőjelezni akarta annak tényét, hogy Jézus Isten fia. A „ha” kifejezés ebben az esetben tehát nem a feltételes módot jelöli, hanem a szó szerinti fordításban a „mivel” köztöszónak felel meg. A Sátán tehát nem Jézus Isten voltát kérdőjelezi meg, hanem mintha azt mondaná: *„Mivel Isten fia vagy...”*. Inkább egy kijelentésről van itt szó. Ugyanez mondható el itt Jákób esetében is: tulajdonképpen ő is azt mondja, „mivel velem lesz Isten.” Jákób tehát elhiszi Isten ígéretét, amit akkor éjszaka tett neki: hogy vele lesz, hogy megáldja őt, hogy visszahozza erre a földre. Mivel pedig Isten mindezt megcselekszi, Jákób azt mondja, *Ő* lesz Jákób Istene. Jákób tehát kijelenti, hogy önmagát és egész életét Istennek adja át, sőt megígéri, hogy tizedet ad Istennek mindabból, amivel Isten őt megáldja.